

„muj“: muj mášna žaba, rekše mej mašama ujeta ter na solnci posušena žaba, s katero se vražljíve babice kadé, kadar jih glava bolí.

Baš, bašti (zopet). — Predzadnji „Vertec“ je pisal, da nekaterim Dolenjcem stara, čisto slovanska besedica „baš“ rabi še zdaj, izrekávana: „boš, bašt“ — natančneje bi se bilo povedalo: izrekávana: „boš, bošt.“ — Da ta besedica še živí, nij čudo, kajti v družem desetoletji našega veka Matej Ravníkar, o katerem dr. Miklošič v berilu za 8. gimn. razred priča, da „je bilo vse, kar je napisal, prav po domače — čista pšenica brez ljuljke,“ ta Ravníkar v „zgodbah sv. pisma“ vse tako, kakor Dolenjci še zdaj, upotrebljava „boš“ in „bošt.“ Pregledali smo v to namero samo oba perva zvezka teh zgodeb. Tamkaj čitaš: a) „boš:“ v' Boga bi bili zdaj mogli (Izraelci) zavupati . . . , pa boš! hudovati spet se začnejo nad Mozesam I. 101, pa boš! tudi lepi Samvelov izgled ni poboljšal Heljovih sinov I. 142, kerstiti se, preroka poslušati, se h' Kristusovimu priходу perpravlati, boš! de bi jim (judovskim svečenskóm, videvšim Ivana kerstnika) kaj tega na misel peršlo II. 91, Natanael . . . je rekel: boš! že bo iz Nacareta kaj prida hodilo II. 97, svoje kraljéve besede v' pričo celiga omizja zavreči se (Herod) sramuje, — pa svoj kraljév plajš z' kervjo (Ivana kerstnika) ognusiti, . . . de je to še gerši, boš! de bi kaj tega pomislil II. 228. — Kako li more kdo še vprašati, kje na Slovenskem se sliši turški (!) „baš?“ Ali nijsmo uže dokazali, da ga je tudi kar po ljubljanskih ulicah slišati? — b) „bošt:“ bošt je vesel mogel biti Abraham (wohl musste sich Abraham freuen) I. 26, bošt je (Marija) rada in pridno sveto pismo brala? Bošt je svojo pergodbo ob samotai hojí čez gore premišlovala, bošt jo prevdarila na vse plati? Bošt nebeške nje misli, bošt čisto je moglo nje serce biti II. 15, ljubi otroci! bošt ga je bilo stariga beloglavčika (Simeona) lepo viditi, ko je Jezusa na roče vzel II. 35, bošt ga je (dvanajstoletnega Jezusa) perzdigovalo, ko je vidil, de se vse ceste od ljudí tárejo! Bošt mu je serce vtripalo, ko je sveto mesto . . . od déleč vgladal II. 54, bošt je starišam (Jezusa izgubivšim) pergrélo! Bošt jih je bila skerb II. 55 itd. itd. — „Boš“ in „bošt“ nahajamo tudi v šolskih knjigah te dobe, na pr. v nemško-slovenskem berilu, imenovanem „Kleine Erzählungen (Male povesti)“ z 1816. leta: je pa tistikrat (Jakec) préd dobil, kar je imeti hotel? Boš! prav za to, ker tako pertiskaš, so mati djali, ne boš dobil 39, djali so (mati): kadar bo (Pankracij) večí, bo že bol pameten. Boš de! tako se je napénosti od maliga pervájal 83, mislila je (Lénička): bošt bi bilo dobro, ko bi tudi jez znala 71. — V besedici „bōšt“ (polnéje: „bošt“) je o namesto a slišati zaradi ostrega príglasa, kakor izrekamo tudi: pròv, zdròv, vertoglòv nam.: pràv, zdràv itd.; besedice „boš“ narod uže ne umeje, krivo sodèč, da ima kóren v glagolu „biti“ (sein), kakor sem poprej tudi jaz mislil.

Popravek. V zadnjem „Vertci“ na 83. str. v 16. verstí od zgoraj doli čitaj: hyžů nam. hyžů.

Razne stvari.

Drobtine.

(Gozd) je kos zemljišča, na katerem rastó drevesa, germovje in druge rastline v velicem številu. Gozd je ve-

lik ali majhen, svitel ali temen, bregovít, gorat ali raven. V gozdu rastó jelke, hrastje, bukve, breze, smreke, jelše, germovje, robidovje, zelijšča, gobe,

jagode, cvetice in mah. V gozdu živé jeleni, serne, lisice, zajci, dehurji in veverice. Tu si narejajo gnjezda: kos, drozeg, sinica, divji golob, krokar in druge ptice. Gozd nam daje derva v kurjavo, les v stavbe in druga tesarska dela; daje nam tudi steljo, žir in želod.

(Dvoživke.) Gušcer (martinček) ima rudečo, merzlo kri. Nekateri gušcerji živé na suhem, drugi zopet na suhem in v vodi; zato je imenujemo dvoživke, ker živé na dveh krajih. K dvoživkam štejemo žabe, kače, želve, krokodile in druge. Največ je takih dvoživk, ki lazijo ali skačejo. Dihajo s pljuči in skergami.

(Ptice.) Kura ima s perjem pokrito telo in rudečo, gorko kri. Diha (sôpe) s pljuči. Nese jajca, iz katerih se mladiči izvalé; ima kljun, dve peroti in dve nogi. Kura je ptica. — K pticam se štejejo: orel, sterka (čaplja), krokar, skorjanec, zeba (ščinkovec), lastovica, golob, lobod, gos, raca in druge.

Kratkočasnice.

* V nekej družbi so se razgovarjali o zvezdogledih ter se zelo čudili, da zvezdogledje z veliko natančnostjo uže naprej povedó, kedaj solnce in mesec merkneta. „To nij nič čudnega,“ reče neki mlad človek, „zvezdogledje lahko uganejo to, kar v vsakej pratiki stoji zapisano.“

* Neki tat pride v drugem nadstropji v izbo; ker nikogar ne čuti, pobere oblačila, kolikor jih najde ter je nese pri lepem belem dnevi prav prederzno doli po stopnicah. V prvem nadstropji ga sreča neki gospod ter ga vpraša: „kam neseš ta oblačila?“ — „So mi je dali,“ reče tat, „da je izščetam in malo popravim.“ — „Bodi tako dober“ reče gospod, „vzemi še mojo suknjo in iščetaj mi jo.“ — „Od serca rad“ odgovori tat, vzame suknjo ter hitro odide.

* V nekem mestu na Francoskem je županu ušel lep kanarček iz kletke. „Takój zaprite mestna vrata, da mi ptiček vsaj iz mesta ne uide,“ zapové župan svojim služabnikom, ki so se debelo v pest smejali.

Odgonetke uganek in rešitev računske naloge v 5. listu „Vertca“.

Odgonetke uganek: 1. Nič ne bi iznesla, ker petelini ne nesó; 2. Senca; 3. Tisti, ki pred ogledalom stoji. 4. Solnce.

Rešitev računske naloge:

Oče je 48, sin 16 let star.

To nalogo so prav rešili: Gg. Fr. Ferk pri sv. Jakobu v slov. gor.; Adolf Pracni v Staremtergu p. Loža; Jos. Srebernič, učit. v Čepovanu; B. Poniž v Ajdovščini; Alojzi Škoda iz Zaplaza; J. Čadež in A. Likozar, dijak v Kranji; Ign. Tomšič, uč. na Verhniki; Jos. Rustija, učenec v Idriji; Fr. Poderžaj, uč. v Laščah. — Amalija Martelanec, učenka v Barkoli; Žibertova Katra in Ančnikova Micika v Spodnjeji Šiški.

Vabilo na naročbo.

S prihodnjim mesecem se začne drugo polletje; zato je uljudno prosimo vse naše dosedanje čast. gg. naročnike, katerim je s tem listom polletno naročilo poteklo, da nam naročnino za II. polletje prej ko mogoče pošljejo, da more „Vertec“ tudi v prihodnje redno izhajati. Želimo tudi, da bi se še mnogo novih naročnikov nabralo, katerim še z vsemi dosedanjimi listi lahko postrežemo. Čim več naročnikov se nabere, tem lepši bode tudi „Vertec.“

Polletne naročnine s poštnino vred je 1 gld. 30 kr., brez pošte 1 gld. 20 kr.

Onim gg. naročnikom, ki nam letos še nijso nič naročnine poslali, primorani smo s prihodnjim mesecem list obustaviti, ako nam zaostale naročnine do konca tekočega meseca ne pošljejo.

Prijatelji slovenske mladosti! podpirajte edini list, katerega ima naša dobra, nadepolna slovenska mladina.

Uredništvo.

(Špitalske ulice hž.-št. 273.)

 Denašnjemu listu je pridejana muzikalna priloga.

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič — Tisk Egerjev v Ljubljani.